

RECENZIJJE.

Acta Pont. Academiae Romanae S. Thomae Aq. et Religionis catholicae. Nova series, vol. V anno 1938, 8° str. 210. Cijena 15 Lira.

Akademici spomenute akademije bave se ponajviše pitanjima skolastičke filozofije, bilo sa spekulativne, bilo s povjesne strane, nu neostavljaju po strani ni ostala krupnija pitanja sadašnjice. Tako u ovom svešku, koji sadržaje latinski, talijanski i francuski pisane članke, poznati istraživač starih skolastičnih kodeksa **G r a b m a n n** iznosi opis i sadržaj raznih kodeksa (17 njih), u kojima se nalaze komentari u djelo sv. Tome Akv., *De ente et essentia* (str. 7-20). Veoma je zanimljiva za psihologa rasprava **E. B a r b a d e** o uzrocima individualnih psiholoških razlika obzirom na svojstva, sposobnosti i djelovanje pojedinih ljudi: da li name te razlike zavise samo od odgoja, fizičkog i društvenog okoliša ili i o unutarnjem uplivu nasljedstva. Iznosi povijest tog pitanja od najstarijeg vremena, pa onda iz različitih djela sv. Tome dokazuje, da ovise i od nasljedstva. Dakako, da je s tim usko povezana i osobna odgovornost pojedinaca za svoja djela. Koja svojstva, sposobnosti i kakvoće dolaze ovdje u obzir, ne možemo ovdje raspredati, jer bi morali opetovati cijeli članak (str. 21—49). Veliku panžju obzirom na današnje stanje u svijetu zaslužuje sociološki članak **P. C o r d o v a n i j a**, u kom iznosi po nauci sv. Tome misli o pravu Crkve, da u pojedinim slučajevima intervenira kod vlada pojedinih naroda za vremenitu i vječnu dobrobit ljudi. Govori o nesmislu rata i kako ga valja ukloniti. Opisuje pravo naroda na mir, napredak, slobodu, blagostanje, istinu i pravdu, kao i o dužnosti vlada, da to promiču. Napokon govori o vrijednosti ljudskoga života, njegovom cilju, o odgovornosti vlasti pred Bogom i o potrebi političkog poštenja (str. 51—77).

Poznati pisac **P. G a r r i g o u - L a g r a n g e** bavi se opširno pojmom osobe i osobnosti i o posljedicama neispravnosti toga pojma na polju metafizike, dogmatike, moralke i socijologije (str. 78—92). Zanimljiva je i rasprava **P. J e r o n i m a P a r i š k o g**, **O. F. M. C.**, da li je »*verbum mentis*« po nauci sv. Tome transcendentalno nuždan za svaku spoznaju, dakle kod svakog umnog bića, pa i u vrhunarnom redu. Auktor uz potrebna razlikovanja zastupa mišljenje, da je sv. Toma naučavao transcendentalnu njegovu potrebu za svaku naravnu spoznaju. pa prema tomu i kod božanskih osoba (str. 93—114). Naš slovenski filozof **Dr. U š e n i č n i k** zalazi duboko u pitanje o našoj objektivnoj spoznaji i iznosi razloge raznih filozofa za subjektivizam, koji, ako praktički i sadržaje apsurdnost, teoretički je veoma zamršeno i teško pitanje. Auktor ga rješava prema nauci sv. Tome, a ova se podudara s običnim poimanjem objektivne stvarnosti (str. 115—135).

P. B o y e r piše o poznatoj **Rosenbergovoj** knjizi: *Der Mythus des XX Jahrhunderts*. Iznosi prihvatljive i loše njezine strane (str. 153—162). **J. G r e d t** dokazuje iz fizičkog i psihičkog razvitka i ustroja čovjeka, da nema bitne razlike među ljudskim rasama (str. 163—168). **E.**

Laurent raspravlja o naravi i podjelbi analogije. K tomu pridolaze vijesti o akademiji i napokon nekrolog o kardinalu Laurentiju i biskupu Cucchi.

Clanci su pisani dubokom znanstvenom spremom, pa zaslužuju pažnju. Ima i nekih pogrješaka, kao n. pr. na naslovnoj strani: Hieronymus mjesto: Hieronymus. Na str. 11. ima stajati, kako mislimo, Martinus, a ne: Marcus Jugie. Tako isto na str. 13: Universitatis Jagellonensis, a ne: Irgellonensis. Na str. 128. imamo: cognitio cognitio. Na str. 133: quo de rebus externis indicamus, mjesto: iudicamus. Nu to su malenkosti, koje su sporedne naravi.

P. Dr. T. Harapin.

Chiesa e stato, studi storici e giuridici per il decennale della conciliazione tra la Santa Sede e l'Italia. Milano (Società editrice »Vita e pensiero«) 1939. I—II, pag. XX—546, VIII—542. Cij. Lit. 125.—

Lateranskim sporazumom (»il Trattato Lateranense«) od 11 februara 1929 sklopljenim između Vatikana i Italije konačno je uklonjen teški i mučni spor, u kojemu se (1861) ujedinjena kraljevina Italija od zauzeća Rima (1870) nalazila sa sv. Stolicom. Tim je sporazumom Italija priznala sv. Stolici državnu suverenost i uredila sve svoje odnose i obaveze prema novoj papinskoj državi: Città del Vaticano.

Kako je sv. Stolica postavila sklapanje konkordata kao uslov za taj sporazum, to je istodobno (11/2, 1929) zaključen i novi konkordat između sv. Stolice i fašističke Italije. Ovo izmirenje sv. Stolice s državom u Italiji, u kojoj je i njezino geografsko sjelo, očito pretstavlja velik i sudbonosan događaj, koji je imao i ima silan odjek u cijelom svijetu i katoličkom i nekatoličkom.

Prošle godine navršila se je prva desetgodišnjica od tog historijskog događaja i upravo u predvečerje te godišnjice (10 febr. 1939) umro je veliki papa, koji ga je ostvario i tako riješio »rimsko pitanje«, koje je bilo toliko zamršeno, da se je činilo uopće nerješivim. Zato je na tu desetgodišnjicu otpala svaka vanjska proslava i svečanostni spomen. Proslavljeno i za katoličku znanost toliko zaslužno sveučilište Presv. Srca u Milanu (Università cattolica del S. Cuore) spremilo je za ovu desetgodišnjicu svečanostnu spomenicu u vidu jedne oveće zbirke naučnih radova o odnosima između Crkve i države. Napisali su te radove prominentni stručnjaci (njih 34), zastupnici katoličke znanosti na tom području. Ta je zbirka izdana u dva omašna sveska pod naslovom: »Chiesa e Stato.« Prvi svezak (I. — Studi storici) sadrži, osim uvodne riječi rektora milanskog kat. sveučilišta čuvenog P. Gemelli-a, 17 sastavaka, koji rade o odnosu Crkve i države s povjesnog gledišta, a drugi (II.— Studi giuridici) isto tako 17 članaka, koji o tom rade s pravnog gledišta.

U prvom svesku nalazimo ove studije: Crkva i rimsko carstvo (Paribeni), Odnosi između Crkve i barbarsko-feudalnih država u Italiji do Konkordata u Wormsu (Mor), Sloboda Crkve i srednjekovni konkordati od Wormsa do Konstance (Moch' Onory), Konkordati XV v. (Calisse), Vjerska i politička zbivanja prije i poslije naj-